

inzender van dit stuk, terwijl D. V. op de aanstaande Synode, die te Brussel zal gehouden worden, 24 Juni en volgende dagen, door mij over deze oordeelstelling onzer Belgische kerk zal gesproken worden.

Hebt de goedheid mij ook te zenden s.v.p. nog een nummer van de *Heraut* van 8 Juni. Met achting en heilbede blijft ik in haast

Uw heilw. dr.,
J. H. C. WAGNER,
Vice-voorz. der Belg. Synode
en predikant te Antwerpen.

Aan den Weldaden Zee geleerden Heer
Prof. Dr. A. KUYPER.

Mocht dit schrijven door u geschikt geacht worden, om in u geacht Weekblad de *Heraut* te worden geplaatst, dan zullen wij u dankbaar blijven.

In het Juni-nummer van de *Vrije kerk* verscheen een schrijven van Ds. Beuker onder den naam van „scheurmakerij te Noordwijk aan Zee“.

Terecht schrijft Ds. Beuker, dat de Noordwijk eene bloeiende gemeente is. Rispens arbeidde hier veertien maanden met veel zegen, zoodat de kerk moest worden vergroot; hij werd binnen en buiten zijne gemeente bemind.

Tijdens Ds. R. zijn vakantie had, kreeg hij een beroep, nu gingen zijne beste vrienden bij een deel der gemeente rond om die aan hun snoer te krijgen, en gelukte het hen Ds. R. uit die bloeiende gemeente te verwijderen. Het deel dat Ds. B. voor scheurmakers uitmaakt was van een geheel ander oordeel, zij meenden dat het niet in het belang der gemeente kon zijn, dat de leeraren na zoo'n korten tijd gearheid te hebben vertrokken. Hierdoor is groote spanning in de gemeente zoodaer als in den kerkeraad, ontstaan; zoodat zelf Ds. R. door zijne schijnbaar vertrouwde vrienden in zijn Ambt is miskeut; en dezen nu worden door Ds. B. gerechtigdvaardigd.

Uit het schrijven van Ds. B. schijnt dat er een bundel leugens verzonden is van Noordwijk naar Leiden. Er ligt een halve tussen Noordwijk en Leiden, daar schijnen ze drie weken gemotiveerd te zijn. In de eerste plaats wijzen we Ds. B. op een onjuistheid; hij schrijft, vooral den volgenden misleidt of ook, als ze niet medelingen met verlies van betrekking op staanden voet bedreigd werden. Ten tweede (de driehubbele kerkeraad heeft dan ook de scheurmakers dadelijk uit hun ambt onttrent, enz).

Mogen wij u zeggen dat de genoemde lijst op den tweeden Mei is ingediend in den dubbel kerkeraad en dat wij den negenden Mei eene afzetbul hebben ontvangen, zonder plaats van verzending en zonder datum, terwijl het postmerk aanwees Katwijk aan Zee acht Mei. Het blijkt uit een ander niet dat Ds. B. heeft geschreven uit eene geest van zachtheid, maar in een zeer geprikkelde stemming; hij schrijft van eenen ongemotiveerd eisch van ons, de drie kerkeraadsleden die jaren de kerk gediend hebben, om dien ouderling af te zetten, die pas voor twee maanden in zijn ambt is bevestigd en niet betoond een kerkgeheer te zijn, maar voldoende bewezen heeft een kerkverwoester te zijn. Zou dit ook een antwoord kunnen zijn, op de vraag voor eenige jaren in de *Basin* gedaan: „Moet een gemeente uitsterven, om één persoon in het leven te behouden“?

In het stukje wordt gezegd 't is om er bij te weenen, maar wij mogen wel zeggen met het oog op de leeraren die hier in deze zaak hebben gearheid; het is om er bij te weenen. En wat aangaat het handje toesteken der doleerenden, wij hebben ook hier uit overtuiging gehandeld. Namelijk, in 1869 is een Reglement tot stand gekomen 't welk destijds de afgescheidene kerken en de Gereformeerde kerken onder 't kruis tot één reglement kerk gemaakt heeft. Hierover is in onze dagen al zoo veel geschreven, en naar het schijnt zijn oplossing niet naderbij gekomen, daarom hebben wij niet gearheid uit dien band uit te gaan, om als plaatselijke gereformeerde kerk ons weer te openbaren.

Namens den kerkeraad der Gereformeerde kerk te Noordwijk aan Zee,
A. VAN ROON, Ouderling.
C. BARNHOORN, Ouderling.
PIETER PLUGG, Diaken.
18 Juni 1890.

Aan de Redactie van de *Heraut*.
Hooggeachte Broeders!

Indien ge het onderstaande een plaatsje wilt geven in de *Heraut*, zal me dit niet onaangenaam zijn.

Eindelijk, eindelijk moet ook mij een woordje van het hart. Ik heb gewacht en geduld gevoeld, zoolang ik eenigszins kon. Maar nu moet hierin eens verandering komen. Te meer gevoel ik hietoe roeping, omdat ik ook vroeger me eenige uittalingen ontrent onze kerkelijke toestanden veroorloofd heb. Het was, toen er van dolantie nog geen sprake was. O, heb ik toen geschreven van tweeërlei strooming, welke onmiskenbaar in de Chr. Ger. kerk bestond, één strooming, waarbij alles, wat in onze kerk als kerk bestaat, goedgekeurd werd en eene andere strooming, waarbij men zich niet alleen nu juist niet geheel vereenigen kon. Laat ik nog opmerken, dat vóór de dolantie het mij zwaar te moede was. Ik gevoelde — dunkt me — dat er iets geschieden moest, dat het zó niet langer blijven kon. En ziet, korten tijd daarna hoorde men van het conflict te Amsterdam en van de deelneming, welke hetzelfde geheel het land door vond. Hoe ook ik mij verheugde heb en met ingenuïteit kennis nam van elke gemeente, waar het tot een breken met de Synodale macht gekomen was. Mijn gemeente kan er van getuigen, met wat warmte de nieuwe kerkelijke beweging door mij is begroet en in haren voortgang gevolgd, en ik moet zeggen, dat hierin nog geen wezenlijke verandering gekomen is.

Wat mij hewoog, mij te schrijven, is het stuk van mijn vriend Ds. Westerhuis uit de *Roep* in de *Heraut* overgenomen. Tegenover dat stuk heb ik er behoefte aan, openlijk uit te spreken of liever er op te wijzen, want men weet het wel, dat er ook gevonden worden, die er anders over denken, dan die waarde vriend. Hij zegt: „zijn er enkelen in de Chr. Ger. kerk, die er anders over denken, met hen gaan de Friese broeders niet mee.“ Waarom spreekt hij zoo van „enkelen“? Als we eens van al de leeraren, kerkeraadsleden en leden onzer kerk wisten, hoe zij voor zichzelf over de vereeniging denken, zou dan het getal van hen, die vóór de vereeniging zijn, nog niet meervallen? Op onze jongste Prov. Vergadering heb ik nog met warmte voor de aanneming der concept-actes geijverd, en toen dit geschied was, komt een leeraar, die lid der Vergadering was, to me met te zeggen, dat hij er juist over dacht 's ik, en een ander leeraar, die geen lid was

der Vergadering, maar hospiteerde, verklaarde, dat ik uit zijn ziel gesproken had. Er waren nog meer leeraars en leden der Vereeniging, die vóór aanneming der concept-actes waren. Ik moet me bedriegen, maar mij komt het getal, dat vóór de vereeniging is, niet onaanzienlijk voor. Waarbij immers dient in aanmerking genomen, dat op onze jongste Synode de groote meerderheid zich ook ten gunste der concept-actes uitgesproken heeft? Ik heb voor mijzelf niet de minste behoefte, om „doleerend“ te worden, maar ik wensch vereeniging. En als de vereeniging niet op den voet der concept-actes geschiedt, hoe moet ze dan geschieden? Mijn vriend wil bidden, dat de Heere zelf wegen bane, waar wij geen weg kunnen vinden, maar is dat waar, dat wij geen weg kunnen vinden? Als het er ons waarlijk om te doen is? Als het ons waarachtig ernst en meeneens is? Ik heb altijd gemeend, dat voor elke goede door God gebodene zaak op het gebed en met ernstig onderzoek ook een weg te vinden was, en ik denk, mijn vriend zal ook wel van dit gevoelen zijn. Indien wij het nu maar toepassen op de vereeniging met de Ned. Gereformeerden — Maar, zegt hij, het verschil tusschen hen en ons is zoo groot. Het zit in de theorie en de doleerende beoogen niet minder dan onze kerkelijke dood, ik stem deze dingen toe en ik stem ze niet toe, al naar dat ge het neemt. Hierover kan ik nu niet uitwijken, omdat, wanneer ik er over begin, ik van zelf nog lang niet uitgesproken ben. Maar ik wil ééne vraag doen. Als we vereenigen, kunnen we dan ook Gereformeerde blijven? Mijn vriend zegt al weer, dat hij het standpunt der Nederlandsche Gereformeerden niet Gereformeerde vinden kan. Redenen voert hij hiervoor niet aan. Hij heeft wellicht gedacht aan art. 27—29 onzer Ned. geloofsbelijdenis, waar van „de valsche kerk“ gesproken wordt en waar we belijden, dat we van de valsche kerk ons moeten afscheiden. Maar als nu vele Chr. Gereformeerden en alle Ned. Gereformeerden het standpunt der dolantie niet in tegenspraak achten met die art. en hiervoor bij gelegenheid ook lunn bewijsovervoering aanbrengen, is het dan wel geoorloofd, dat zij in onze kerk, die niet zoo voor de vereeniging zijn, hun gevoelens doordrijven en om de anderen niet genoeg geven. Wie toch ook volbloed Gereformeerde zich gevoelen en voor wie het toch zoo wel wat onaangenaam wordt?

Is het niet juist de bedoeling van de concept-actes, om wat nog niet gelijk denkt of nog niet zoo spoedig geheel gelijk denken kan, voorshands zó te laten, en inmiddels toch het hoogheilig gebod op te volgen, dat we één zullen zijn?

Nog eens: als we niet vereenigen zullen op voet van de concept-actes — hoe dan?

PH. W. H. ESKES.

Smilde, 23 Juni 1890.

Gereformeerde Gezondheid.

Ned. Ger. Kerken.
DRIETAL: Scheveningen, G. van Góor (Ls. te Bunschoten, P. D. de Groot te Rinsumageest, A. en A. Middelloop te Nijkerk).
BEROEPEN: Scheveningen, G. van Góor te Bunschoten. Zwammerdam (de maai), G. J. Barger te Driebergen. Zuidwold (cl. Groningen), P. N. Kruyswijk te Hoogeveen. — Vreeswijk, D. Bakker te Apeldoorn. — Zuidland, L. Adriane te Zeist. — Aarlanderveen en Kapelle aan den IJssel, W. Mulder Jr. te Harderwijk. — Lollum, G. L. F. van Schelven te Oude en Nieuwe Wetering. — Oosterend (cl. Sneek), G. J. Barger te Driebergen.
AANGENOMEN: Kamerik, G. Davelaar te Ede. — BEDANKT: Steenwijk, C. L. F. van Schelven te Oude en Nieuwe Wetering. — Kralingen, J. J. A. Ploos van Amstel te Reitsum. — Wageningen en Nieuw Lekkerland, A. Middelloop te Nijkerk op de Veluwe.

Christelijke Gereformeerde Kerk.
DRIETAL: Appelscha, K. M. R. Veldman te Arum. C. M. Piet te Selbierum en W. Bartels te Roden.
BEROEPEN: Leens, C. van Proosdij te Hallum. — De Lier (bij Delft), W. de Jonge te Zalk, c. a. — Ruinerwold, H. Siemstra te Hijken. — Kampen, A. M. Donner te Assen. — Dussen, M. van der Hoog te Zaandam. — Sappeneer, G. Goris te Vroomshoop.
AANGENOMEN: Wortendijk (Noord-Amerika), E. Haan te Genderen, c. a.

Synodale Genootschapskerk.
VRIETAL: Middelburg, J. D. van Arkel te Bloemendaal, J. W. Beerekamp te Leerdam, K. F. Creutzberg te Arnhem en P. J. van Mellen te Nijkerk op de Veluwe.

TWETAL: Gasteren (cl. Zalt-Bommel), J. G. Braining te Schoonhoven en D. Hax te Bunnik en Vechten.

BEROEPEN: Zwijndrecht, W. P. van Lindonk te Kampen. — Groenendaal, F. Hingst te Boornboorn. — Heino (Cl.), G. F. M. Desman te Tricht. — Ouddorp, H. L. Kniphuizen cand. te Abbekerk. — Burg (op Tessel), A. W. Hott te Sittard, c. a. — Lemmer, c. a. — O. Schrieck te Zandvoort. — Nieuw Bieleland, A. S. Talma A.L.W. te Heineoord. — De Bilt, H. Doornveld te Huizen (bij Naarden). — Leidschendam, R. Visscher te Naamdal. — Schipluiden, W. Esveld te Baak. — Ouddorp, L. Okken te Spijk. — Neerlandgraaf, J. C. G. Gobius du Sart te Benthuizen, c. a. — Monnikendam, T. Rinsse te Oudg. — Ter Neuren, J. F. de Klerk te Amide. — Noordwold, L. van Hoorn te Scherpenzeel. — Klaarwaal, C. Callenbach te Hollandscheveld. — Oosterwold (cl. Harderwijk), J. Bolkeslein te Ter Aar. — Gasteren, J. G. Brunning te Schoonhoven. — Hoogeveen, J. A. van Boven te Berg-Ambacht. — Scheemda, H. Doornbos te Kollum.

AANGENOMEN: Kloetinge, G. Meloen te Colijnsplaat. — Zuidlaren, I. Sannes Spandaw te Beets. — Montessse Coenen te Leeuwarden, c. a. — Gorredijk, H. Thaden van Velsen te Surhuisterveen, c. a. — BEDANKT: Berkenwold, H. L. Kniphuizen, cand. te Abbekerk. — Terlepe en Almarip, H. A. Leenmans Sr. te Overlandbroek. — Hornhuizen, M. C. G. Wanrooij te Vlachtwedde. — Wel en Ammerzoden (G.), N. P. Pockema te Schelluinen. — Wouterwoud, K. A. de Groot, cand. — Westmaas, K. A. de Groot, cand. — Hoogeveen, J. Bolkeslein te Ter Aar. — Amsterdam, A. F. Adriaan te Zwolle. — Bleskensgraaf en Hofwegen, J. A. van Boven te Berg-Ambacht. — Druuten, J. J. Sanders te Lichtevoorde. — Dordrecht, W. van den Bijel Jr. te Eibergen. — Muiden, Jac. Schuurmans te Schouwen. — Oudege, I. Saeg en Sandfiden. — Den Ham en Berckel en Rodenrijp, D. Bax te Bunnik, c. a. — Vissagen, A. J. van Wijngaarden te Mildericht. — Oost- en West-Souburg, Ph. Peter te Waddingsveen. — Haarlemmermeer, H. Doornveld te Huizen (bij Naarden). — Ureterp en Sijgerswoud, H. L. Kniphuizen, cand. te Abbekerk.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt beleefdelijk verzocht, de abonnementsgelden over het kwartaal, geëindigd 30 Juni j. l., ten bedrage van f. 1.20, per postwissel over te maken.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.
J. A. WORMSER,
Directeur-Uitgever.

Amsterdam, Juli 1890.

Advertentien.

Den 1sten Juli overleed te onzen huize onze dierbare oude vriend en huisgenoot
JOHAN HERMAN DETERING,
in den ouderdom van ruim 87 jaren. Was zijn leven een sterk getuigenis van Christelijken wandel, niet minder openbaarde zich de zalige craving van de bliken zijns getrouwen Verbonde God op zijn ziek- en sterfbed, waarvan hij tot roem des Heeren steeds getuigde (uit genade) in te gaan in de Heerlijkheid.
Ja, BROEKMEIJER.
Haarlem, 8 Juli 1890.

Heden overleed zacht en kalm in den ouderdom van ruim 68 jaar, onze geliefde Echtgenoot, Vader en Behuwdvader
ADRIANUS VAN DER GARDE.
Zijn beengaan was in vrede.
Wed. M. VAN DER GARDE—
De Heer.
L. VAN DER GARDE
L. E. VAN DER GARDE—
Dordrecht, 7 Juli 1890. GRAAFSTAL

Classikale Credentiebrieven

voor de Ned. Ger. Kerken, per 25 stuks f. 0.45, per 100 stuks f. 1.00, franco per post tegen inzending van postwissel Verkl.baar bij JAN HAAN, te Groningen.

Vrije Universiteit.

Het goede seizoen voor onze vrienden op het platteland is er weer, om voor de belangen der Vereeniging voor Hooger Onderwijs werkzaam te zijn. Mogen de groote steden al ten deele ontvolkt zijn gedurende de zomermaanden, juist voor het platteland is de zomertijd met zijn lange avonden de beste. Zeer hoop ik, dat dit jaar weer eens flink gewerkt moge worden. Surka vangt, zoo de Heere wil, de nieuwe studiecurcus weer aan met twee nieuwe hoogleraren, de heeren Dr. W. Geesink en Mr. W. H. de Savornin Lohman. De behoeften zijn dus grooter dan in het laatste jaar en zijn dus moeten de inkomsten weer meer worden. Het opmerkelijk verschijnsel heeft zich steeds tot hertoe bij ons voorgedaan, dat de finantien gelijken tred hebben gehouden met de werkelijke behoeften. Waren de uitgaven door de omstandigheden minder door vacatures onder de hoogleraren, zijn ook de ontvangsten verminderd. Dit veroutrust mij niet; doch toont mij intengendeel, dat wij te doen hebben met een levenden God, die weet wat wij van noode hebben en die de harten neigt naar Zijn wil. Vast vertrouwen ik dan ook, dat dit jaar de inkomsten weer zullen toenemen, nu de uitgaven merklijk stijgen.

Mogen er ook vele nieuwe mede-arbeiders bijkomen, die, evenals de broeder uit H... het mogen gevoelen, dat *niet* *niets* *zonde* is voor den Heere. Deze broeder schreef dezer dagen aan onzen amanuensis: „Misschien herinnert ge u nog, mij vóór meer dan een jaar geschreven te hebben en verzocht te willen werken voor het finantieel belang der Vrije Universiteit.“

Ochsoon mijn wil goed was, had ik het tot hertoe (zoo ik meende) te druk om aan u verzoek te voldoen.

In het verslag echter las ik dat de contributien verminderd waren; 'k had beschuldiging van mijne traagheid en begon te werken in de enkele oogenblikken die ik over heb. 'k Mocht zegen ondervinden. Drie gaven zich aan als begunstiger, waaronder het hoofd

der Ger. school alhier, lid der Christ. Ger. kerk, die mij tevens beloofde bij zijn vrienden te zullen wijzen op de onmisbaarheid eener Vrije Universiteit.

Ook heb ik eenige brieven geschreven naar kennissen met de dringende bede zich als begunstigers aan te melden.“

Zoo ziet men: die iets *wil* doen, vindt gelegenheid te over. De groote vraag is alleen: „Is het ons waarlijk een zaak van het hart geworden? Gaat de bloei der Vrije Universiteit ons aan het harte, omdat Gods eer er mee gemoeid is?“ Zoo ja, dan kunnen wij er niet onverschillig voor blijven; doch wordt het ons een zaak van gebed en van arbeid.

W. HOVY.

Verschenen bij J. A. WORMSER, te Amsterdam:

„Is er aan de publieke Universiteit ten onzent plaats voor eene Faculteit der Theologie?“

REFERAAT voor de meeting, gehouden ter gelegenheid van de tiende jaarvergadering der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag, door

Dr. A. KUYPER.
Prijs f. 0.60.

Uitgave van J. A. WORMSER, te Amsterdam:

ACTA

der
Voorloopige Synode
van
Nederlandsche Gereformeerde Kerken
GEHOUDEN TE UTRECHT.

1888.

EERSTE GEDEELTE.

Prijs f. 0.90

TWEDE GEDEELTE.

1889.

Prijs f. 0.80.

Tractaat van den Sabbath.

Historische dogmatische studie,

DOOR
Dr. A. KUYPER.

Prijs f. 1.60. Gebonden f. 2.10.
Amsterdam, J. A. WORMSER.

De Geldigheid

van de
Oude Kerkenordering

der
Nederl. Gereformeerde Kerken.

REDE

gehouden bij de overdracht van het Rectoraat der Vrije Universiteit, den 21sten October 1889, door

F. L. RUTGERS,

Thiel. Dr. en Prof.
Met aantekeningen en actestukken.
Prijs f. 1.20.
Amsterdam, J. A. WORMSER.

VERSCHENEN:

Gomer voor den Sabbath.

Meditatiën over en voor den Sabbath.

DOOR
Dr. A. KUYPER.

In stemph. f. 2.40. Ingensald f. 1.90.
Amsterdam, J. A. WORMSER.

HERINNERING

aan allen, die belangstellen in den arbeid van Gods gezegend Koninkrijk.

Ondergeteekenden verzenden voor eenigen tijd tienduizend Circulaires aan verschillende personen in Nederland.

Zes Honderd werden gedresseerd aan Predikanten van de Nederl. Hervormde; van de Christ. Gereformeerde en van de Nederl. Gereformeerde (doleerende) Kerken in Nederland.

De overigen werden gericht aan particulieren, aan besturen van verschillende stichtingen en aan de redacties van bijna alle Christelijke bladen en tijdschriften in Nederland.

In die Circulaires werd vriendelijk dringend gebeden om gaven voor de stichting en instandhouding van een Christelijk Militairen Tehuis te Batavia.

Zeven maanden zijn sedert verlopen, maar van slechts een paar zijden (zie het Christelijk Weekblad voor Leiden en Omstreken van den Heer J. H. DONNER, 1890, No. 36—42) ontvingen wij bewijzen van sympathie. Dezen ten eerste waardeerde, kunnen wij toch niet nalaten te vragen: Broeders en zusters zal het daarbij blijven? Zullen wij op duizend Circulaires plus minus twintig antwoorden ontvangen?

Broeders voorgangers in de gemeente des Heeren, hebt gij de Gemeenten, die gij het voorrecht hebt te bedienen, met deze zaak op de hoogte gesteld. Heeren den weg tot helpen aangewezen?

Lezer en Lezers is uw antwoord reeds afgegaan?

Tenzij wij krachtigen financieelen steun uit Nederland ontvangen, zullen wij het Christelijk Militairen Tehuis te Batavia moeten sluiten.

Dat zou niet voor *ons*, maar voor *uwe* verantwoording komen. — Wij deden, wat wij konden. Gij ook Christenen in Nederland?

Hebt gij voor *uw* leger in Nederlandsch Indië gedaan, wat in *uw* vermogen was? Hebt gij gedaan wat gij konde om *uwe* zonen, *uwe* kleinzonen, *uwe* broeders, *uwe* neven enz. niet van Adamswege voorwaar, maar van zeer nabij — te waarschuwen voor de zonde en hare schrikkelijke gevolgen in dit en het volgend leven?

In den Naam van onzen gezegenden Heiland en Zaligmaker Jezus Christus, legt deze vragen niet ter zijde, maar geeft ze biddende aan *uwe* conscientie ter beantwoording over.

Op den teruggekeerden koloniaal met minachting Gods te zien, zijne verwildering, zijne verachting van godsdienst en zeden te veroordeelen, valt ligt — maar in het rechtvaardig oordeel Gods zullen wij er niet mede kunnen bestaan, en zal ons veeleer gevraagd worden „wat wij voor hem deden“, dan: „wat wij over hem dachten.“

Help ons dan *uwe* en *ons* roeping tegenover den soldaat in Ned. Indischen dienst te vervullen.

Iederen maand hebben wij ruim f. 300 noodig en in 't geheel rest ons nog slechts een luttel som.

Moeten wij eene inrichting sluiten, die zoozeer in den geest van onze soldaten valt en hen in velerlei opzicht ten zegen kan zijn? Van u hangt het af, welk antwoord wij zullen moeten geven.

N. B. Giften in Nederland worden ontvangen door:

Het Hoofdbestuur van den Ned. Mil. Bond (H. W. VAN MARLE).

Het Java Comité (T. M. LOOMAN, Amsterdam).

Den HoogEd. Gestr. Heer J. H. DONNER, Zend. director v.d. Christ. Ger. Kerk te Leiden.

Batavia, 30 Mei 1890.

PROCESKOSTEN.

Met hartelijken dank ontvangen, sedert de laatste opgave in de *Heraut*:

Van de kerk te Sloterdijk f. 1.95; van die te Doornburg f. 4.04; van die te Loosduinen f. 9.08; door den heer G. van Riessen te Amst. f. 1; van de kerk te Naarden f. 7.37; door den heer P. Goudappel te Delft uit de collecte f. 2; een weduwe f. 1; samen f. 3; door den heer Rottevel Leiden N. N. 40 cent, en N. N. 50 cent; door den heer H. H. Kuyper van A. te W. f. 2.50; door Dr. A. Kuyper f. 100; van de kerk te Zwammerdam f. 9.30; door den heer Seefat, van W. B. te Broek f. 2.50; van de kerk te Aalten f. 9.50; door den heer A. Elshout kn., eerste coll. van de kerken te Lollum f. 12.05; te St. Jacobi Parochie f. 2.25; te Gaast f. 3.73; te Cubaard f. 2.35; te Harlingen f. 11.50; te Schettens f. 2.32; te Schraard f. 2.50; te Wommels f. 3.63; te Witmarsum f. 3.11; te Oosterbierum f. 13.17; te Oosterend f. 7.30; te Franeker f. 6; te Winsum f. 7.50; te Wons f. 6.20; te Makkum f. 5.03; te Bolsward f. 6 en te Piaam f. 3.70; door den heer W. de Boois, van de kerken te Beduyn f. 6.72; te Zuidwold f. 20.50; te Wageningen f. 5.13; van B. en v. W. op de Veluwe f. 10; van de kerk te Vinkeveen f. 6.81; van de kerk te Bussum f. 5, van die te Zwolle f. 34; door den heer C. Verhage, van de kerken te Middelburg f. 24.41, te Vlissingen f. 13.16 en f. 22.34; te Koudekerke f. 8.50 en f. 9.68; te Gapinge f. 2.72; te Vrouwepolder f. 2.61 en f. 2.13; te Serooskerke f. 11.20; en f. 15.81; te Axel f. 3; van de kerk te Zuidland f. 16.64; van die te 's-Hage f. 82.83; van die te Dieren f. 21.38; van die te Purmerend f. 9.11; van die op Marken f. 10; van die te Zaandam f. 10.51; van die te Holijdsloot f. 5.11; van die te Amsterdam f. 714.18; en f. 2.50; door ouderling Gerken te Amsterdam Wed. L. L. f. 2; van de kerk te Wormer f. 3.54; van die te Westbroek f. 11.32; van die te Amstelveen f. 19.46; van die te Rotterdam f. 337.65; van die te Rijsoord f. 13.60; van die te Haarlem f. 25; van K. F. te Haarlem f. 25; van de kerk te Delft f. 46.24; van die te Reeuwijk f. 3.60; Wed. H. M. 50 cent; M. G. S. f. 2; R. C. f. 2.50; door Ds. Karssen f. 17.50; Me. S. f. 2.50, allen te Amsterdam; door den heer A. Elshout, 2de collecte kerken Wommels f. 5.37; St. Jacobi Parochie f. 3.41; Lollum f. 13.30; Cubaard f. 2.87; Exmorra f. 5.52; Schraard f. 2.50; Wons f. 4.90; Witmarsum f. 2.95; Harlingen f. 14.77; Oosterbierum f. 13.25; Schettens f. 2.92; Makkum f. 6.23; Winsum f. 6.75; Allengawier f. 2.50; Gaast f. 6.20; van de kerk te Groningen f. 11.46.

Voor de noodlijdende kerken: van de kerk van Zuidwold f. 14.38; van die te Vlissingen f. 20.42; van die te Koudekerke f. 16.92; van die te Vreeswijk f. 9.35; van die te Winterswijk f. 7.30.

De schuld der kas voor de proceskosten bedraagt op dit oogenblik nog bijna f. 11.000; terwijl nog rekeningen te wachten zijn.

De geregelde 3 maandelijksche collecten kunnen dus nog niet gemist worden. Mochten vooral de kerken die nog nalatig bleven gevoelen, dat het plicht is *elkanders* lasten te helpen dragen.

Namens Deputaten,
W. HOVY.

Verschenen bij J. A. WORMSER, te Amsterdam:

Eenige Kameradviezen,
UIT DE JAREN 1874 EN 1875,

van
Dr. A. KUYPER.

INHOUD: I. Koloniale quaestie; II. Sociale quaestie; III. Electorale quaestie; IV. Onderwijsquaestie; V. Kerkelijke quaestie; VI. Partijverhouding.

Prijs f. 3.90.

Verschenen bij J. A. WORMSER, te Amsterdam:

Eenige Kameradviezen,
UIT DE JAREN 1874 EN 1875,

van
Dr. A. KUYPER.

INHOUD: I. Koloniale quaestie; II. Sociale quaestie; III. Electorale quaestie; IV. Onderwijsquaestie; V. Kerkelijke quaestie; VI. Partijverhouding.

Prijs f. 3.90.

Verschenen bij J. A. WORMSER, te Amsterdam:

Eenige Kameradviezen,
UIT DE JAREN 1874 EN 1875,

van
Dr. A. KUYPER.

INHOUD: I. Koloniale quaestie; II. Sociale quaestie; III. Electorale quaestie; IV. Onderwijsquaestie; V. Kerkelijke quaestie; VI. Partijverhouding.

Prijs f. 3.90.

Verschenen bij J. A. WORMSER, te Amsterdam:

Eenige Kameradviezen,
UIT DE JAREN 1874 EN 1875,

van
Dr. A. KUYPER.

INHOUD: I. Koloniale quaestie; II. Sociale quaestie; III. Electorale quaestie; IV. Onderwijsquaestie; V. Kerkelijke quaestie; VI. Partijverhouding.

Prijs f. 3.90.

Verschenen bij J. A. WORMSER, te Amsterdam:

Eenige Kameradviezen,
UIT DE JAREN 1874 EN 1875,

van
Dr. A. KUYPER.

INHOUD: I. Koloniale quaestie; II. Sociale quaestie; III. Electorale quaestie; IV. Onderwijsquaestie; V. Kerkelijke quaestie; VI. Partijverhouding.